

7. Марчук В. Українська Греко-Католицька Церква: історичний нарис / В. Марчук. – Івано-Франківськ: Видав. «Плай», 2001. – 162 с.
8. Сергійчук В. І. Патріарх Йосиф Сліпий у документах радянських органів державної безпеки. 1939–1987. В двох томах. – Том. II. / В. І. Сергійчук. – К. : ПП Сергійчук М. І., 2012. – 480 с.
9. Хома І. Шляхами каторги Блаженнішого Йосифа Сліпого / І. Хома. – Рим: [б. в.], 1987. – 44 с.
10. Центральний державний архів громадських об'єднань України. Ф. 1. Оп. 24. Спр. 4263. 300 арк.

ЦЕРКВА, ЯК ЧИННИК ПРОЦЕСІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ ТА СТВЕРДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ.

УДК 37.017.18

Барило О. А.,

канд. пед. наук, доцент
Ліцей «Інтелект» (м. Київ)

ІДЕЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ У СПАДЩИНІ А. ШЕПТИЦЬКОГО (IV–V ПЕРІОДІВ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІКИ В УКРАЇНІ)

Відомий український культурно-релігійний діяч А. Шептицький, наставник Й. Сліпого у своїх рукописних та друкованих роботах, як і у своїх усних висловлюваннях, відстоював інтереси громадського життя свідомих українців. Його спадщина і сьогодні є актуальною і викликає інтерес науковців історико-педагогічної галузі. Про це свідчать і такі наукові розвідки як роботи Я. Біласа [1], В. Ідзьо [2] та інших. Особливу цікавість сьогодні викликають його погляди на національне і патріотичне виховання, оскільки багато в чому вони суголосні з думками сучасних культурних діячів.

Переконавшись у актуальності досліджень його поглядів на виховання немає потреби. Так, зокрема у своїх пастирських листах він висловлює актуальну і для наших днів думку щодо становища молоді в соціумі: «накінець треба нам щиро працювати й над молоддю, яку нам світ видирає з рук...» (підкреслення – О. Барило) [5, с. 27].

Структура системи виховних завдань національного та патріотичного виховання складається з формування національної самосвідомості; культивування кращих рис української ментальності – працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою, гостинності тощо; формування громадського обов'язку перед країною, суспільством; виховання шанобливого ставлення до рідної мови, культури, традицій; формування високої етики міжнаціональних стосунків тощо [4, с. 108]. Реалізовувати ці завдання А. (Р) Шептицький закликав на сторінках своїх робіт, у своїх промовах.

Глибоко вболіваючи за вічні цінності Душі українського народу, український культурний діяч, опікуючись майбутнім української молоді, звертаючись до працівників освіти пропонував подавати освіту, яка б вчила практиці, навчати любові до своєї землі, Батьківщини, формувати у молоді самостійність, індивідуальність почуття сумлінної праці та інше [3, с. 17].

Також український патріот висловлював своє переконання в тому, що національно свідомою молоддю має бути і фізично здоровою, бо на цьому ґрунтується і моральний дух і моральне здоров'я особистості [3, с. 25].

Почуття патріотизму є частиною національної свідомості молодої особи. На думку А. Шептицького патріотичне виховання має будуватись на толерантності, гуманізмі і терпимості до інших [6]. Відповідно це відображає свідомий культурний підхід до виховання молоді, який позбавлений формування агресивного відношення до представників іншої національності та релігійної приналежності.

Так, представник релігійної громади пропонував виховувати українських патріотів на основі цивілізаційного підходу до міжрелігійного та міжнаціонального співіснування.

Загалом, в своїх роботах А. Шептицький, своєю стійкою релігійною свідомістю одночасно розвивав і ту частину педагогіки, яка, будучи складовою свідомості української культури, міститься у невеликій суміжній частині релігійного і світського загальнопедагогічного; борючись за християнську віру, він не залишався осторонь питань національно-патріотичного виховання молоді і дорослих громадян, що мешкали на тогочасній території України, бо він не був байдужим до майбутнього України як самостійної держави; наголошуючи на вихованні патріотизму, А. Шептицький закликав до міжрелігійної і міжнаціональної толерантності, стоячи вже тоді на позиції демократичності, а не тоталітарного авторитаризму.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ:

1. Білас Я. І. Митрополит Андрей Шептицький і проблеми національно - визвольного руху українців: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 09.00.11 / Я. І. Білас; Ін-т філос. ім. Г. С. Сковороди НАН України. - К., 2003. – 23 с.
2. Ідзьо В. Митрополит Андрій Шептицький на шпальтах російської преси та часопису українців у Росії «Украинская жизнь» у 1914-1917 роках ХХ століття / В. Ідзьо. - Львів: СПОЛОМ, 2007. – 51 с.
3. Кисілевська-Ткач О. Митрополит Андрей Шептицький і українська молодь // Митрополит Андрей Шептицький та Пласт / За ред. О. Гайової, М. Перуна.; вд, ао, нт В. Кота. – Львів: Артос, 2012. – С. 17-27.
4. Мартиненко С. М., Хоружа Л. Л. Загальна педагогіка: Навч. посіб. / С. М. Мартиненко, Л.Л. Хоружа / К.: МАУП, 2002. – С. 108.
5. Твори слуги божого митрополита Андрея Шептицького. Пастирські листи (2. VIII. 1899 р. 7. IX. 1901 р.) Репринтне видання. – Львів. – 1994. – Монастир Монахів Студійського Уставу. Видавничий відділ «Свічадо», Видавництво «Вільна Україна». – 290 с.
6. Шептицький А. Про патріотизм // Твори слуги божого митрополита Андрея Шептицького. Пастирські листи (2. VIII. 1899 р. 7. IX. 1901 р.) Репринтне видання. – Львів. – 1994. – Монастир Монахів Студійського Уставу. Видавничий відділ «Свічадо», Видавництво «Вільна Україна». – 290 с. (за виданням 1965 року, Торонто) С. 17-18.

УДК 726: 908 (477.84)+719

Шиян Л. М.,

кандидат історичних наук

Національний заповідник «Замки Тернопілля»,

смт. Вишнівці

ЦЕРКВА ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОДНЬОГО У ВИШНІВЦІ-